

BIULETYN

KOŁA MIŁOŚNIKÓW DZIEJÓW GRUDZIĄDZA
KLUB „CENTRUM” SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWEJ

R. XI: 2013

Nr 34 (374)

Data odczytu: 11.12.2013 r.

Data wydania: 11.12.2013 r.

=====

934. spotkanie

Roman Kozłowski

GARNIZON GRUPA PO 1945 r.

W dniu 16 lutego 1945 r. do walk o Grupę przystąpiła radziecka 90 DP. W trakcie tych walk największy opór Rosjanie napotkali w kompleksie koszar i w rejonie placu ćwiczeń, gdzie Niemcy przeciwstawili się dużymi siłami ognia. Wobec znaczącego oporu wojsk niemieckich dowództwo 90 DP wprowadziło do boju drugorzutowy 340 pułk dywizji i po całonocnej bitwie żołnierze radzieccy zdobyli Grupę. Dzięki temu zwycięstwu 17 lutego wszystkie drogi z Grudziądza na zachód i północny zachód zostały odcięte. Niemcy utrzymywali jedynie teren biegnący lewobrzeżną stroną Wisły. Teren ten 18 lutego był areną walk wojsk radzieckich z resztkami wroga. 142 Dywizja Piechoty po ciężkim boju opanowała Wielki Lubień okrążając całkowicie garnizon niemiecki w Grudziądzu.

Rok 1945 – zniszczony most od strony Dragacza (ze zbiorów J. Kalinowskiego)

Po wyzwoleniu Grupa znalazła się w granicach nowo utworzonej gminy, odpowiadającej wielkością przedwojennej gminie Grupa według stanu z 1934 r. Siedziba gminy do 31 grudnia 1954 r. mieściła się w Dragaczu. Wójtem wybrany został Piotr Cudziło, a sekretarzem Ludwik Łąski. Warto dodać, iż mocą ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o zmianach podziału administracyjnego Państwa (Dz. U. nr 28, poz. 255) zmieniona została nazwa województwa pomorskiego na województwo bydgoskie. Zgodnie z ustawą z dnia 26 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołania gromadzkich rad narodowych (Dz. U. nr 43, poz. 191) z dniem 1 stycznia 1955 r. utworzono samodzielną gromadę Górna Grupa z siedzibą w Górnej Grupie. Grupa znalazła się w granicach nowoutworzonej gromady. Z dniem 1 stycznia 1969 r. Grupa znalazła się w obrębie Gromadzkiej Rady Narodowej w Dragaczu. Rozwiązano bowiem Gromadzką Radę Narodową w Górnej Grupie, jako słabą ekonomicznie. Likwidacja gromady w Górnej Grupie dokonana została w oparciu o uchwałę nr XVII/67/68 Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 28 czerwca 1968 r. w sprawie zniesienia gromad ekonomicznie słabych w województwie bydgoskim (Dz. U. WRN nr 12, poz. 95). Z dniem 1 stycznia 1973 r. na podstawie art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1972 r. nr 49, poz. 314), uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy nr XVIII/88/72 z dnia 6 grudnia 1972 r. utworzono gminę Dragacz. W obrębie utworzonej gminy znalazła się Grupa (dziś podzielona na dwa sołectwa: Grupa cywilna i Grupa – osiedle wojskowe). Ten stan administracyjny obowiązuje do dnia dzisiejszego.¹

Rok 1945 to dla większości moment zakończenia największego koszmaru w dziejach ludzkości. Ale nie dla wszystkich ten koszmar się skończył. Był to bowiem okres wzmożonej działalności NKWD na zajętych obszarach Pomorza, której najważniejszym efektem było wywiezienie kilkunastu tysięcy Polaków do obozów pracy w ZSRR. Aresztowania i deportacje nie ominęły również Grupy. W lutym 1945 r. w Grupie aresztowano kilka osób w tym, jak podaje Mirosław Golon w opracowaniu „Deportacje mieszkańców powiatu grudziądzkiego do ZSRR w 1945” – Annę Wiśniewską z Rogoźna, która znalazła na krótko schronienie u krewnych w Grupie.

Krótko po zakończeniu działań wojennych w Grupie zlokalizowano wojskowe warsztaty naprawy samochodów, a także magazyny materiałów budowlanych. Magazynów tych pilnowało trzech stróżów, przydzielonych przez sołtysa Górnej Grupy pani Bronisławy Hoppe.

Broń dla stróżów została dostarczona przez komendanta Milicji Obywatelskiej w Górnej Grupie Czesława Naskręckiego.

Od 1951 r. do dnia dzisiejszego dawny obóz ćwiczeń gości Wojsko Polskie różnych formacji. Pierwszą regularną jednostką wojskową po II wojnie światowej w Grupie był 116 Pułk Artylerii Haubic (116 pah) – oddział artylerii haubic Sił Zbrojnych PRL (JW nr 3129). Pułk został sformowany na podstawie rozkazu nr

¹ Kronika gminy Dragacz.

0044/Org. Ministra Obrony Narodowej z dnia 17 maja 1951 roku, w Grupie, w składzie 20 Dywizji Zmechanizowanej, według etatu nr 5/86 o stanie osobowym 582 żołnierzy i 11 pracowników cywilnych. W terminie do 20 grudnia 1955 r. pułk został przeformowany w 42 Dywizjon Artylerii Haubic i przedyslokowany z Grupy do Chojnic. Zmiana etatu związana była z przeformowaniem 20 DZ w 20 Dywizję Pancerną. W okresie od 26 października 1953 roku do 24 lipca 1957 roku jednostką dowodził mjr/ppłk Zygmunt Orłowski. W terminie do 15 sierpnia 1957 roku dywizjon został rozformowany. Jego miejsce w strukturze 20 DPanc. zajął 105 Dywizjon Artylerii Haubic.

Inną jednostką, której miejscem formowania i stacjonowania stała się Grupa to 15 Dywizjon Artylerii Rakietowej (JW 3628) Grupa. Dywizjon sformowany zostaje na bazie Plutonu Dywizjonu Artylerii Rakietowej – (etat 5/88 – 197 żołnierzy i 3 pracowników cywilnych), który powstał w 1952r. i później przeniesiono go do Szczecina.

W Grupie powstaje w 1951 r. 2 Okręgowa Składnica i Warsztaty Remontowe Sprzętu Przeciwchemicznego w Grupie. Od tegoż roku stacjonuje tu także 2 Pomorski Batalion Miotaczy Ognia. W latach 60 tych ub. stulecia rozpoczynają stacjonować jednostki inżynieryjno-budowlane . Do nich zaliczamy 41 Techniczny Batalion Inżynieryjno-Budowlany, który przybył do Grupy z Modlina, 47 Techniczny Batalion Inżynieryjno-Budowlany przybyły do Grupy z Chełma Lubelskiego. Na bazie tych dwóch Batalionów utworzono w dn. 12 września 1966 r. 1 Techniczny Pułk Inżynieryjno-Budowlany, przekształcony w 1973 r. w 1 Pułk Inżynieryjno- Techniczny. Zadania Pułku skupiały się przede wszystkim wokół usług transportowych, naprawy sprzętu inżynieryjno-budowlanego, a od 1973 r. również prac remontowo-budowlanych. W 1987 r. nastąpiło przeprofilowanie Pułku na typowo budowlany, otrzymał on nazwę 1 Pułk Inżynieryjno-Budowlany. W dniu 8 października 1988 r. nadano Pułkowi sztandar ufundowany przez społeczność miasta Nowe n/W. W maju 1989 r. Pułk został rozformowany, a na jego bazie powstał 248 Oddział Obrony Cywilnej, który z kolei rozformowano w styczniu 1991 roku.

W 1990 r. sformowano 2 Batalion Remontowo-Budowlany, który funkcjonował do 1995 r. Od 1968 roku stacjonowała w Grupie jednostka szkolna – Wojskowy Ośrodek Szkolenia Operatorów i Mechaników Służby Zakwaterowania i Budownictwa, który szkolił specjalistów wielu specjalności – od operatorów ciężkiego sprzętu inżynieryjno-budowlanego po zawodowych kierowców. Jednostkę tę rozwiązano w 1992 r. Na jej bazie zawiązano Ośrodek Szkolenia Kierowców, podlegający pod 31 Ośrodek Szkolenia Specjalistów Samochodowych w Grudziądzu, a po nim utworzono 1.03.1995 r. Centralny Ośrodek Szkolenia Młodszych Specjalistów Logistyki i funkcjonował on do 28.02.2002 r. Od 1 marca 2002 r. rozpoczął działalność 1 Ośrodek Szkolenia Kierowców, który rozwiązano w 2011 r. Obecnie w Grupie funkcjonuje Centrum Szkolenia Logistyki, szkolące kadry dla służb logistycznych Wojska Polskiego. Wszystkie stacjonujące w dawnym obozie ćwiczeń Jednostki Wojskowe pozostawiły w koszarach część historii wojskowości, którą

mamy nadzieję, podtrzymywac będą obecni tam żołnierze. Ślady żołnierzy są dosłownie wszędzie, są m.in. doskonale zachowane ślady graficzne na ceglanych murach.

Klub żołnierski (dawne kasyno oficerskie) w 2012 r.

Na zapleczu kasyna oficerskiego w 1910 r.

To samo miejsce w 1968 r.

Widok na osiedle cywilne w 2012 r. – dawny obóz zachodni

L.B.S.)

Redakcja: Tadeusz Rauchfleisch, Janusz Hinz. Logo KMDG wykonał Grzegorz W. Rygielski.